

Πρόταση Ακαδημαϊκής Πιστοποίησης Προγράμματος Σπουδών

Εισαγωγικό Σημείωμα

Σύμφωνα με το Ν.4009/11 (άρθρα 70 - 72), καθιερώνεται και στην Ελλάδα η διαδικασία ακαδημαϊκής πιστοποίησης των προγραμμάτων σπουδών στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Στην ΑΔΙΠ, που μετονομάστηκε σε Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, ανατέθηκε η ευθύνη οργάνωσης των διαδικασιών πιστοποίησης και έκδοσης της τελικής απόφασης.

Η διαδικασία ακαδημαϊκής πιστοποίησης αφορά στα προγράμματα σπουδών που εκπονούνται μετά την ψήφιση του νόμου, ενώ τα προγράμματα σπουδών που παρέχονται από τα τμήματα των ΑΕΙ κατά τη δημοσίευση του Ν.4009/11 θεωρούνται πιστοποιημένα έως την ολοκλήρωση των διαδικασιών αξιολόγησης των τμημάτων με βάση το Ν.3374/2005, και τη συνακόλουθη πρόσκληση τους από την ΑΔΙΠ για να πιστοποιηθούν.

Η σειρά των ενεργειών που προβλέπεται από τις τρέχουσες διατάξεις έχει ως εξής: Τα νέα προγράμματα σπουδών, εγκρίνονται αρχικά από τον Πρύτανη του ΑΕΙ, με εισήγηση της κοσμητείας και σύμφωνη γνώμη της Συγκλήτου (άρθρο 32 Ν.4009/11). **Σε αυτό το στάδιο θεωρούμε, επιβεβλημένη την ενεργό και ουσιαστική συμμετοχή της ΜΟΔΙΠ κάθε ιδρύματος καθότι ο ρόλος της είναι η διασφάλιση της ποιότητας στις εσωτερικές διαδικασίες.** Ακολούθως, τα προγράμματα υποβάλλονται στην ΑΔΙΠ για τη διαδικασία ακαδημαϊκής πιστοποίησης από επιτροπές εμπειρογνομόνων σύμφωνα με τα άρθρα 70 - 72 του Ν.4009/11. Διευκρινίζεται ότι με ευθύνη του ΑΕΙ τα ως άνω νέα Προγράμματα Σπουδών μπορούν να τεθούν σε λειτουργία πριν την πιστοποίηση τους από την ΑΔΙΠ.

Το παρόν κείμενο αποτελεί πρότυπο σχήμα δομής και περιεχομένων της πρότασης του Τμήματος για την Ακαδημαϊκή Πιστοποίηση Προγράμματος Σπουδών. Η διάρθρωσή του αντιστοιχεί στις βασικές ενότητες των κριτηρίων που προβλέπονται στο άρθρο 72 "Κριτήρια Πιστοποίησης" του Ν.4009/11 στα οποία περιλαμβάνονται:

- α) η ακαδημαϊκή φυσιογνωμία και ο προσανατολισμός του προγράμματος σπουδών,
- β) τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα επιδιωκόμενα προσόντα σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης
- γ) η δομή και η οργάνωση του προγράμματος σπουδών,
- δ) η ποιότητα και αποτελεσματικότητα του διδακτικού έργου
- ε) η καταλληλότητα των προσόντων του διδακτικού προσωπικού,
- στ) η ποιότητα του ερευνητικού έργου της ακαδημαϊκής μονάδας,
- ζ) ο βαθμός σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα,
- η) η ζήτηση στην αγορά εργασίας των αποκτώμενων προσόντων και
- θ) η ποιότητα των υποστηρικτικών υπηρεσιών, όπως οι διοικητικές υπηρεσίες, οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας.

Η χρήση του προτεινόμενου ενιαίου Πρότυπου Σχήματος για τα Προγράμματα Σπουδών όλων των Τμημάτων των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης επιβάλλεται από την ανάγκη συγκριτικής αξιολόγησης και πιστοποίησης συναφών προγραμμάτων σπουδών όπως

προβλέπεται από τις διατάξεις του νόμου. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι τα Τμήματα μπορούν να προσθέσουν ή και να εξειδικεύσουν την πρότασή τους για την πληρέστερη τεκμηρίωσή της.

Πιστεύουμε ότι η όλη διαδικασία δημιουργεί οφέλη που υπερβαίνουν εκείνα της έγκρισης ενός νέου προγράμματος σπουδών. Η προετοιμασία της πρότασης μπορεί να αποτελέσει ένα ερέθισμα για την ακαδημαϊκή κοινότητα του τμήματος να προβληματιστεί, να αποσαφηνίσει, και να ενσωματώσει καλύτερα τους στόχους και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα του προγράμματος στο σχεδιασμό και την υλοποίησή του.

Ευνόητο είναι ότι η ΑΔΙΠ, αντιλαμβανόμενη τον ρόλο της ως αρωγού των τμημάτων στη διαδικασία διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητάς τους, παραμένει στη διάθεση των ενδιαφερομένων για να βοηθήσει όπου χρειασθεί.

Απρίλιος 2014

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Α.Δ.Ι.Π.
ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

HELLENIC REPUBLIC
H.Q.A.
HELLENIC QUALITY ASSURANCE
AND ACCREDITATION AGENCY

**Πρόταση Ακαδημαϊκής Πιστοποίησης
Προγράμματος Σπουδών
(Πρότυπο Σχήμα)**

Πανεπιστήμιο / ΤΕΙ

Σχολή

Τμήμα

Ημερομηνία

Έκδοση 1.1
Απρίλιος 2014

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ 44 - 117 42 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 210 9220944
Ηλ. Ταχ.: secretariat@adip.gr

44 SYNGROU AVENUE – 11742 ATHENS, GREECE
Tel. 30 210 9220944
e-mail : secretariat@adip.gr

Πίνακας περιεχομένων

1. Ιστορικό	1
1.1. Δημιουργία Νέου Προγράμματος Σπουδών.....	1
1.2. Προηγούμενες πιστοποιήσεις / αξιολογήσεις.	1
1.3. Εσωτερικές διαδικασίες.....	1
1.4. Παρούσα Κατάσταση.....	1
2. Περιγραφή Προγράμματος Σπουδών	2
2.1. Τίτλος του Προγράμματος Σπουδών	2
2.2. Σκοπός και αντικείμενο του Προγράμματος Σπουδών.....	2
2.3. Μαθησιακά αποτελέσματα του Προγράμματος Σπουδών	2
2.4. Σύνδεση των στόχων του Προγράμματος Σπουδών με την αγορά εργασίας	2
2.5. Συμβατότητα σε σχέση με το Ευρωπαϊκό και Διεθνές Περιβάλλον	2
2.6. Δομή του Προγράμματος Σπουδών	3
3. Περιγράμματα Μαθημάτων Προγράμματος Σπουδών	4
4. Οργάνωση του Εκπαιδευτικού Έργου	8
4.1. Στελέχωση του Τμήματος.	8
4.2. Συνοπτικός Πίνακας Διδασκόντων.	9
4.3. Πίνακας αντιστοίχισης Διδασκόντων - Μαθημάτων	10
4.4. Διδακτικό Έργο	11
4.5. Σχέδια Βελτίωσης.....	12
5. Ερευνητικό έργο του τμήματος	13
6. Υποδομές – Υποστηρικτικές υπηρεσίες	14
6.1. Υποδομές που χρησιμοποιεί το τμήμα για την υποστήριξη του διδακτικού έργου	14
6.2. Αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών.....	14
6.3. Υποστηρικτικές υπηρεσίες	15
7. Διοίκηση και Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης.....	16
7.1. Διοίκηση του τμήματος.....	16
7.2. Στρατηγικός σχεδιασμός	16
7.3. Συνεργασίες του τμήματος με κοινωνικούς / πολιτιστικούς / παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς ..	17
7.4. Διεθνής Διάσταση του Προγράμματος Σπουδών	18
7.5. Επιπρόσθετοι Πόροι - Βιωσιμότητα	19
8. Πίνακες	20
9. Βιογραφικά Μελών ΔΕΠ / ΕΠ και υπολοίπων διδασκόντων	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.....	30
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.....	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ	38

1. Ιστορικό

Η Ενότητα αυτή περιλαμβάνει μια σύντομη αναφορά στη γενεσιουργό αιτία που οδήγησε στη σύνταξη ενός νέου ή στην αναμόρφωση ενός υφιστάμενου ΠΣ, με περιγραφή του ιστορικού προέλευσης του και των εσωτερικών διαδικασιών που τηρήθηκαν σε επίπεδο τμήματος / σχολής και ιδρύματος για την έγκριση του.

1.1. Δημιουργία Νέου Προγράμματος Σπουδών

Ποιο ήταν το έναυσμα για νέο ΠΣ ή για τον ανασχεδιασμό ενός υφιστάμενου ΠΣ. Σε ποιες ανάγκες αυτό ανταποκρίνεται; Περιορισμοί του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος. Τυχόν μεταβολές που επήλθαν στις ακαδημαϊκές δομές τμήμα / σχολή, τα αποτελέσματά τους σε σχέση με το νέο ΠΣ. Ποιες πηγές και διαδικασίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών σχετικά με το σχεδιασμό του προγράμματος σπουδών ;

1.2. Προηγούμενες πιστοποιήσεις / αξιολογήσεις.

Αποτελέσματα προηγούμενων πιστοποιήσεων και/ή αξιολογήσεων του τμήματος ή των τμημάτων από τα οποία προέρχεται το υπό πιστοποίηση πρόγραμμα.

1.3. Εσωτερικές διαδικασίες

Σύσταση της Επιτροπής σχεδιασμού του νέου Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΣ). Με ποιους και πώς συνεργάστηκε η ΕΠΣ για τη διαμόρφωση του ΠΣ; Σημαντικά ζητήματα που τέθηκαν στην διαδικασία εκπόνησης του ΠΣ.

Πώς και σε ποια έκταση συζητήθηκε το ΠΣ στο εσωτερικό του Τμήματος;

Αναφέρετε ποια ήταν η συμμετοχή των φοιτητών, αποφοίτων, εργοδοτών, επιστημονικών φορέων στην κατάρτιση του ΠΣ;

Περιγραφή της διαδικασίας που ακολουθήθηκε με αναφορά σε βασικά σημεία των συζητήσεων κατά τη διαδικασία έγκρισης του ΠΣ. (Συμπεριλάβετε σε παράρτημα τα - Πρακτικά ΓΣ τμήματος, Κοσμητείας, Συγκλήτου).

1.4. Παρούσα Κατάσταση

Αν έχει ή πότε πρόκειται να ξεκινήσει η εφαρμογή του νέου ΠΣ. Βασικές πληροφορίες που αφορούν την υλοποίησή του (αριθμός φοιτητών, προτιμήσεις κ.λπ.) και κριτική ανάλυση σε σχέση με προηγούμενη κατάσταση. Σχεδιασμός για την ένταξη των παλαιών φοιτητών στο νέο ΠΣ.

2. Περιγραφή Προγράμματος Σπουδών

Στην ενότητα αυτή περιγράφονται οι στόχοι και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος σπουδών και τεκμηριώνεται η ανταπόκρισή του τόσο στο διεθνές ακαδημαϊκό και επιστημονικό περιβάλλον όσο και στις απαιτήσεις των πεδίων επαγγελματικής απασχόλησης των αποφοίτων του με συγκεκριμένες αναφορές και στοιχεία..

2.1. Τίτλος του Προγράμματος Σπουδών

Τίτλος του Προγράμματος Σπουδών και Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν, εφόσον πρόκειται για δια-τμηματικό πρόγραμμα.

2.2. Σκοπός και αντικείμενο του Προγράμματος Σπουδών

Προσδιορίζονται τα κύρια γνωστικά αντικείμενα που αποτελούν τη βάση του προγράμματος σπουδών, διευκρινίζεται αν η εστίαση του προγράμματος σπουδών είναι γενική ή εξειδικευμένη. Καθορίζεται ο προσανατολισμός του προγράμματος σπουδών. Προσδιορίζονται και περιγράφονται το προφίλ των αποφοίτων και οι πιθανοί τομείς όπου οι πτυχιούχοι του μπορούν να αναζητήσουν εργασία.

2.3. Μαθησιακά αποτελέσματα του Προγράμματος Σπουδών

Διατύπωση συγκεκριμένων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος με βάση τη συμβατότητα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Τίτλων Σπουδών (standards benchmark alignment) και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (Γνώσεις, Ικανότητες, Δεξιότητες). Βλέπε Παράρτημα Α. Προσδιορίζονται οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες (Παράρτημα 2) που δημιουργούνται από το πρόγραμμα και γίνεται, αν είναι δυνατόν, διάκριση μεταξύ των γενικών και ειδικών ικανοτήτων, που είναι οι πλέον σχετικές με το προτεινόμενο πρόγραμμα.

2.4. Σύνδεση των στόχων του Προγράμματος Σπουδών με την αγορά εργασίας

Ανταπόκριση του Προγράμματος Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικά αξιοποιήθηκαν στη διαδικασία σύνταξης του προγράμματος. Αναφερθείτε σε διαπιστωμένες (από κλαδικές ή άλλες μελέτες / έρευνες) ανάγκες των προσόντων των αποφοίτων του ΠΣ στην αγορά εργασίας. Αναζήτηση και επισημάνσεις / προτάσεις από επιστημονικές οργανώσεις και επαγγελματικούς φορείς.

2.5. Συμβατότητα σε σχέση με το Ευρωπαϊκό και Διεθνές Περιβάλλον

Διευκρινίζονται θέματα συμβατότητας ή διαφοροποιήσεων με παρόμοια προγράμματα σπουδών στον Ελληνικό και Διεθνή χώρο. Αναφέρονται τυχόν **αποτελέσματα συγκριτικής προτυποποίησης (benchmarking)**.

2.6. Δομή του Προγράμματος Σπουδών

Παρουσιάστε το συνολικό πρόγραμμα σπουδών, τη λειτουργία κατευθύνσεων, ανάλυση σε Μαθήματα Γενικού Υποβάθρου, Ειδικού Υποβάθρου και Ειδίκευσης όπως και σε Υποχρεωτικά και μαθήματα Επιλογής. Την ανάλυση του διδακτικού έργου σε διαλέξεις, ασκήσεις πράξης, εργαστηριακές / κλινικές ασκήσεις.

Τον τρόπο υπολογισμού του φόρτου εργασίας σύμφωνα με τον οδηγό εφαρμογής ECTS, και πιστωτικών μονάδων ECTS <http://www.iky.gr/ects-ds-labels/item/550-odigos-gia-tous-xristes-tou-ects>
Υπουργική Απόφαση Αρ. Φ5/89656/Β3 (Τεύχος Β' Αρ. Φύλλου 1466/2007):«Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων».

- 2.6.1. Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου και ειδίκευσης στο σύνολο των μαθημάτων; Συμπεριλαμβάνονται μαθήματα γενικών γνώσεων και μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων στο ΠΣ;
- 2.6.2. Πόσα μαθήματα ελεύθερης επιλογής προσφέρονται; Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;
- 2.6.3. Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;
- 2.6.4. Παραθέστε τη διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;
- 2.6.5. Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Ποιο είναι το ποσοστό μαθημάτων που εντάσσονται στο σύστημα;
- 2.6.6. Αναφέρονται και τεκμηριώνονται:
 - ο βαθμός ανταπόκρισης των μαθημάτων και του περιεχομένου στο είδος και το επίπεδο των σπουδών
 - η καταλληλότητα του περιεχομένου για την επίτευξη των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
 - η επάρκεια του εύρους του προγράμματος για την εξασφάλιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων
 - η ανταπόκριση του περιεχομένου στα τελευταία επιτεύγματα / εξελίξεις στην επιστήμη, τις τέχνες και την τεχνολογία.
 - η ευελιξία επιλογών / δυνατότητα προσαρμογής στις προσωπικές ανάγκες ή απαιτήσεις των φοιτητών σε συνάρτηση με τη συνεκτικότητα των επιλογών αυτών ως προς το συνολικό πρόγραμμα του φοιτητή
 - η διεθνής διάσταση του προγράμματος σπουδών

3. Περιγράμματα Μαθημάτων Προγράμματος Σπουδών

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα συνοπτικά περιγράμματα των μαθημάτων που διδάσκονται στο Πρόγραμμα Σπουδών, είτε αυτά προσφέρονται από το τμήμα που είναι υπεύθυνο για το ΠΣ ή από άλλα τμήματα. Το περίγραμμα κάθε μαθήματος καθορίζει τη μορφή, το σκοπό, τα μαθησιακά αποτελέσματα και το περιεχόμενο του μαθήματος και προδιαγράφει τον τρόπο υλοποίησης της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας και τον τρόπο αξιολόγησης των φοιτητών. Το περίγραμμα του μαθήματος αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία ο διδάσκων του μαθήματος αναπτύσσει τον τρόπο διδασκαλίας του έτσι ώστε ανεξαρτήτως του διδάσκοντος ή των διδασκόντων να πληρούνται οι βασικές προδιαγραφές και να επιτυγχάνεται η επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων.. (δείτε και Παράρτημα Γ)

Το περίγραμμα κάθε μαθήματος περιλαμβάνει τις πληροφορίες όπως στο ενδεικτικό έντυπο που ακολουθεί (Παραδείγματα Περιγραμμάτων βρίσκονται αναρτημένα στον ιστότοπο της ΑΔΙΠ):

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ			
ΤΜΗΜΑ			
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων			
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:			
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

(3) ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

--

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Σύνολο Μαθήματος	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>		

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :</p> <p>-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:</p>
--

4. Οργάνωση του Εκπαιδευτικού Έργου

Στην ενότητα αυτή τεκμηριώνεται η επαρκής - ποσοτικά και ποιοτικά - κάλυψη των απαιτήσεων του διδακτικού έργου του Προγράμματος Σπουδών από το διδακτικό προσωπικό.

4.1. Στελέχωση του Τμήματος.

- 4.1.1. Υφιστάμενη στελέχωση του Τμήματος και κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία) σε διδακτικό, και εργαστηριακό προσωπικό, και πρόβλεψη μεταβολών κατά την επόμενη πενταετία (υποχρεωτικές και πιθανές αποχωρήσεις / συνταξιοδοτήσεις).
- 4.1.2. Ποσοστό κάλυψης διδακτικού έργου από τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του τμήματος, Μέλη ΔΕΠ/ΕΠ άλλων τμημάτων, άλλων διδασκόντων (ΠΔ407, Συνεργατών, Υποτρόφων). Εξηγήστε.
- 4.1.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους αντικείμενο;
- 4.1.4. Πόσα (και ποια) από τα μαθήματα γενικού υποβάθρου και ειδικού υποβάθρου διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων;
- 4.1.5. Τι ποσοστό μαθημάτων διδάσκεται από μη Μέλη ΔΕΠ/ΕΠ
- 4.1.6. Προϋποθέσεις ως προς την επιστημονική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού προσωπικού σε σχέση με τις απαιτήσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών
- 4.1.7. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών σε κατευθύνσεις και έτη σπουδών. Αναλογία Φοιτητών / Διδακτικού Προσωπικού

4.2. Συνοπτικός Πίνακας Διδασκόντων.

Πίνακας (Παρατίθεται στο Κεφάλαιο 8) που περιλαμβάνει τα παρακάτω στοιχεία για όλους τους διδάσκοντες στο πρόγραμμα (Μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του τμήματος, Μέλη ΕΠ άλλων τμημάτων, Διδάσκοντες ΠΔ407, Επιστημονικοί & Εργαστηριακοί συνεργάτες κ.λπ.).

- Ονοματεπώνυμο
- Βαθμίδα
- Έτη πριν την υποχρεωτική αφυπηρέτηση
- Τμήμα στο οποίο ανήκει
- Έτος διορισμού
- Γνωστικό Αντικείμενο Διορισμού
- Ερευνητικά Ενδιαφέροντα
- Ιστοσελίδα Βιογραφικού

4.3. Πίνακας αντιστοίχισης Διδασκόντων - Μαθημάτων

Αντιστοίχιση των διδασκόντων στα μαθήματα του προγράμματος σπουδών όπως στον παρακάτω ενδεικτικό πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ - ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ							
	ΑΑΑΑΑΑ	ΒΒΒΒΒΒ				
Υποχρεωτικά		X						
Εισαγωγή στη	X		X					
Γενική		X						
.....								
Επιλογής								
Μεθοδολογίες.....	X							
		X						

4.4. Διδακτικό Έργο

- 4.4.1. Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας: Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται; Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;
- 4.4.2. Ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών στα μαθήματα συνδέεται με τα μαθησιακά αποτελέσματα κάθε μαθήματος; Το σύστημα και τα κριτήρια αξιολόγησης των επιδόσεων των φοιτητών στα μαθήματα είναι σαφές, επαρκές και σε γνώση των φοιτητών; Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;
- 4.4.3. Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις; Ποια είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις; Εξηγήστε τις αποκλίσεις.
- 4.4.4. Εσωτερικοί κανονισμοί και άλλες διαδικασίες διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου που υπάρχουν και λειτουργούν στο Τμήμα. Πώς κατανομούνται οι ευθύνες για τη λήψη αποφάσεων και την παρακολούθηση της υλοποίησης του προγράμματος;
- 4.4.5. Οργάνωση και Διαδικασίες Διπλωματικής / Πτυχιακής Εργασίας:
Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες; Με ποιο τρόπο το τμήμα διασφαλίζει τη διαφάνεια στη διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας;
- 4.4.6. Οργάνωση και Διαδικασίες Πρακτικής Άσκησης
Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;
Αν η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική, ποιο ποσοστό των φοιτητών την επιλέγει; Πώς κινητοποιείται το ενδιαφέρον των φοιτητών; Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική;
Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποια είναι η διάρκειά της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;
Σε ποιες ικανότητες εφαρμογής γνώσεων στοχεύει η πρακτική άσκηση; Πόσο ικανοποιητικά κρίνετε τα αποτελέσματα; Πόσο επιτυχής είναι η εξοικείωση των ασκούμενων με το περιβάλλον του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;
Συνδέεται το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση με την εκπόνηση πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας;
Δημιουργούνται με την πρακτική άσκηση ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των πτυχιούχων;
Έχει αναπτυχθεί δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή παραγωγικούς φορείς με σκοπό την πρακτική άσκηση των φοιτητών; Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει το Τμήμα προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις πρακτικής άσκησης φοιτητών (σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο);
Υπάρχει στενή συνεργασία και επαφή μεταξύ των εκπαιδευτικών / εποπτών του Τμήματος και των εκπροσώπων του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;
Υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης; Ποιες;
Πώς παρακολουθούνται και υποστηρίζονται οι ασκούμενοι φοιτητές;

- 4.4.7. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται; Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;
- 4.4.8. Ποιος είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;
- 4.4.9. Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας; Λαμβάνεται υπ' όψη η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των μελών ΔΕΠ/ΕΠ στις διαδικασίες επιλογής και εξέλιξης τους;
- 4.4.10. Ποιος είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου; Ποια είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;

4.5. Σχέδια Βελτίωσης

- 4.5.1. Αναφερθείτε σε συγκεκριμένο σχέδιο δράσης για την άρση των αρνητικών σημείων και ενίσχυση των θετικών με καθορισμένες προτεραιότητες. Σε ποιο βαθμό έχουν ληφθεί υπόψη οι παρατηρήσεις Εξωτερικών Αξιολογήσεων / Πιστοποιήσεων;

5. Ερευνητικό έργο του τμήματος

Στην ενότητα αυτή περιγράφεται το επιστημονικό και ερευνητικό έργο του τμήματος κατά την τελευταία πενταετία όπως αυτό απεικονίζεται στις Ετήσιες Συγκεντρωτικές Εκθέσεις (Πίνακας 8-8) σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης που περιγράφονται στο έντυπο «Διασφάλιση Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση: Ανάλυση κριτηρίων Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Μονάδων» Έκδοση 2.0, Ιούλιος 2007, ΑΔΙΠ, Αθήνα, (<http://www.adip.gr>).

Ειδικότερα να γίνει αναφορά στα παρακάτω και σχετικός σχολιασμός:

- Υπάρχει σαφής προσανατολισμός των ερευνητικών δραστηριοτήτων της ακαδημαϊκής μονάδας σε συγκεκριμένα πεδία ερευνητικού ενδιαφέροντος.
- Αποτελέσματα ερευνητικής δραστηριότητας τελευταίας πενταετίας. Επιστημονικές δημοσιεύσεις και βαθμός αναγνώρισης της έρευνας από τρίτους. Βραβεία και διακρίσεις.
- Ποσοστό μελών ΔΕΠ/ΕΠ που έχουν ενεργό ερευνητική δραστηριότητα
- Συμμετοχή σε διεθνή δίκτυα με άλλα ΑΕΙ / Ερευνητικούς φορείς. Άλλες ερευνητικές συνεργασίες
- Συσχέτιση των ερευνητικών δραστηριοτήτων των μελών ΔΕΠ/ΕΠ με τα βασικά γνωστικά αντικείμενα του τμήματος
- Εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας).
- Συμμετοχή των φοιτητών σε ερευνητικά έργα.
- Διαθέσιμες Ερευνητικές Υποδομές

6. Υποδομές – Υποστηρικτικές υπηρεσίες

Στην ενότητα αυτή τεκμηριώνεται η διαθεσιμότητα των αναγκαίων υποδομών (εργαστηριακών χώρων, εξοπλισμού, υποδομών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών) για την υποστήριξη και υλοποίηση του εκπαιδευτικού έργου και των στόχων του προγράμματος.

6.1. Υποδομές που χρησιμοποιεί το τμήμα για την υποστήριξη του διδακτικού έργου

- 6.1.1. Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης.
- 6.1.2. Το διδακτικό υλικό (βιβλία, εγχειρίδια, επιστημονικά περιοδικά, βάσεις δεδομένων) είναι επαρκές και εύκολα προσβάσιμο από τους φοιτητές;
- 6.1.3. Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού εργαστηρίων και σπουδαστηρίων. Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται στη διδασκαλία και την εκμάθηση (εργαστηριακός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, αναλώσιμα, κ.λπ.) είναι ποσοτικά και ποιοτικά επαρκής;
- 6.1.4. Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.
- 6.1.5. Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος και Τομέων.
- 6.1.6. Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.
- 6.1.7. Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων (διδασκαλεία, πειραματικά σχολεία, μουσεία, αρχεία, αγροκτήματα, εκθεσιακοί χώροι κλπ).
- 6.1.8. Επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ.

6.2. Αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών

- 6.2.1. Λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ; Ποιες από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;

- 6.2.2. Πόσα μέλη επί του συνόλου του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;
- 6.2.3. Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο;
- 6.2.4. Το διδακτικό προσωπικό αξιοποιεί τα ηλεκτρονικά μέσα για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας;

6.3. Υποστηρικτικές υπηρεσίες

Περιγράψατε με ποιο τρόπο το τμήμα και το ίδρυμα εξασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο ακαδημαϊκής και κοινωνικής υποστήριξης των φοιτητών

7. Διοίκηση και Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης

Στην ενότητα αυτή αναπτύσσεται ο τρόπος διοίκησης και η στρατηγική ανάπτυξης του τμήματος συνολικά και ιδιαίτερα σε σχέση με το εν λόγω πρόγραμμα σπουδών.

7.1. Διοίκηση του τμήματος

- 7.1.1. Διάρθρωση του Τμήματος σε Τομείς και σχέση της με τη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του. Ποιος ο ρόλος της Σχολής στις εν λόγω διαδικασίες;
- 7.1.2. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί υπάρχουν και λειτουργούν στο τμήμα. Πως διασφαλίζεται η ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας;
- 7.1.3. Θεσμοθετημένες Επιτροπές που λειτουργούν στο τμήμα.
- 7.1.4. Μέσω ποιων μηχανισμών και διαδικασιών λήψης αποφάσεων το τμήμα επιτυγχάνει τη συνεχή βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. (αναφερθείτε σε συγκεκριμένα παραδείγματα που κατά τη γνώμη σας έχουν οδηγήσει σε βελτιώσεις σε ό,τι αφορά την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος σπουδών.
- 7.1.5. Ποια είναι η συμμετοχή της Σχολής και των φοιτητών στις παραπάνω διαδικασίες;

7.2. Στρατηγικός σχεδιασμός

- 7.2.1. Διαδικασία διαμόρφωσης και παρακολούθησης συγκεκριμένου βραχυμεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5ετούς) σχεδίου ανάπτυξης του Τμήματος. Πώς εντάσσεται το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών στο σχέδιο ανάπτυξης.
- 7.2.2. Δημοσιοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης και των αποτελεσμάτων του.
- 7.2.3. Συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας περιλαμβανόμενης της αντίστοιχης Σχολής στη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης, και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών.
- 7.2.4. Συμμετοχή άλλων ενδιαφερομένων μερών (φοιτητών, αποφοίτων, αντίστοιχων επαγγελματικών και επιστημονικών οργανώσεων) στο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης.

- 7.2.5. Υπαρξη μηχανισμού συγκέντρωσης και ανάλυσης στοιχείων και δεικτών που είναι απαιτούμενα για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξής του.
- 7.2.6. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου;
- 7.2.7. Πώς συνδέεται ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;
- 7.2.8. Πόσους φοιτητές ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος για το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών. Πόσοι φοιτητές τελικά σπουδάζουν ανά έτος;
- 7.2.9. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου;
- 7.2.10. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές από το εξωτερικό;

7.3 Συνεργασίες του τμήματος με κοινωνικούς / πολιτιστικούς / παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

- 7.3.1. Δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.
Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας; Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών; Πώς αντιμετωπίζουν οι ΚΠΠ φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών; Διαθέτει το Τμήμα πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών; Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς;
- 7.3.2. Αποτελέσματα συνεργασιών του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς.
Ποια έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς εκτελούνται ή εκτελέστηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία; Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν σ' αυτά; Πόσοι φοιτητές του προγράμματος σπουδών συμμετείχαν σε αυτά; Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς; Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο; Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος; Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων;
- 7.3.3. Σύνδεση των συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία.
Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία; Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων; Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες;

- 7.3.4. Συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη.
 Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες; Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και ΚΙΠΠ φορέων; Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα; Συμμετέχει ενεργά το Τμήμα στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης; Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης; Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή; Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;
 Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;

7.4. Διεθνής Διάσταση του Προγράμματος Σπουδών

- 7.4.1. Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας;
- 7.4.2. Σε πόσα (και ποια) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) συμμετέχει το Τμήμα; Πόσες και ποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;
- 7.4.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία; Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;
- 7.4.4. Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία; Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;
- 7.4.5. Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα; Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές; Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;
- 7.4.6. Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;
- 7.4.7. Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;

- 7.4.8. Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;
- 7.4.9. Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;
- 7.4.10. Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού; Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;
- 7.4.11. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Σπουδών; Ποιες;
- 7.4.12. Εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS); Υπάρχουν και διανέμονται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του συστήματος ECTS;
- 7.4.13. Εκδίδεται το Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement) για όλους τους πτυχιούχους του Προγράμματος Σπουδών;

7.5. Επιπρόσθετοι Πόροι - Βιωσιμότητα

- 7.5.1. Με ποιο τρόπο το τμήμα εξασφαλίζει συμπληρωματικούς πόρους για τη λειτουργία και συνεχή βελτίωση της ποιότητας του συγκεκριμένου προγράμματος σπουδών.
- 7.5.2. Βιωσιμότητα του προγράμματος σπουδών όπως προκύπτει από τις τάσεις στη ζήτηση του από υποψηφίους, την μελλοντική επάρκεια σε επιστημονικό προσωπικό και άλλους ενδογενείς ή εξωγενείς παράγοντες

8. Πίνακες

Οι πίνακες που ακολουθούν αφορούν σε υποδείγματα και παρατίθενται σε οριζόντια διάταξη σελίδας.

(Το υπόλοιπο της σελίδας είναι εσκεμμένα κενό)

Πίνακας 8-3. Εξέλιξη των εισαχθέντων φοιτητών και αποφοίτων του Τμήματος

	2010	2011	2012	2013	2014*
Εισαχθέντες;					
Εισαγωγικές εξετάσεις Γενικά Λύκεια					
Θεωρητική Κατεύθυνση					
Θετική Κατεύθυνση					
Τεχνολογική Κατεύθυνση					
Εισαγωγικές εξετάσεις Τεχνικά / Επαγγελματικά Λύκεια					
Κατατακτήριες εξετάσεις					
Μετεγγραφές					
Άλλες κατηγορίες					
Σύνολο					
Προτιμήσεις (θέσεις 1-3)					
Προτιμήσεις (θέσεις 1-10)					
Βάση εισαγωγής (Γεν. Λύκεια 90%)					
Εγγεγραμμένοι Φοιτητές					
Κανονικοί (ν έτη φοίτησης)					
Φοιτητές μετά τα ν έτη και έως ν+2					
Φοιτητές πέραν των ν+2 ετών					
Απόφοιτοι**					
Αριθμός Πτυχιούχων					
Μέσος όρος Βαθμού Πτυχίου/Διπλώματος					
Μέσος όρος διάρκειας φοίτησης πτυχιούχων					

* Πρόκειται για το τελευταίο ακαδημαϊκό έτος. Το 2014 αντιστοιχεί στο ακαδημαϊκό έτος 2013-14.

Προσαρμόστε την πρώτη σειρά ανάλογα

** Αναλυτικά στοιχεία δίνονται στους πίνακες 8-4 και 8-5 που ακολουθούν

Πίνακας 8-4. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2014*						
2013						
2012						
2011						
2010						
Σύνολο						

* Πρόκειται για το τελευταίο ολοκληρωμένο ακαδημαϊκό έτος (δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα). Το 2014 αντιστοιχεί στο ακαδημαϊκό έτος 2013-14. Προσαρμόστε την πρώτη στήλη ανάλογα

Επεξήγηση: Σημειώστε σε κάθε στήλη τον **αριθμό των φοιτητών** που έλαβαν την αντίστοιχη βαθμολογία και το **ποσοστό** που αυτοί εκπροσωπούν επί του συνολικού αριθμού των αποφοιτησάντων το συγκεκριμένο έτος [π.χ. 26 (15%)].

Πίνακας 8-5. Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Στον πίνακα αυτόν θα αποτυπωθούν τα εξελικτικά στοιχεία 5 συνολικά ετών: του τελευταίου ολοκληρωμένου ακαδημαϊκού έτους και των 4 προηγούμενων ετών. Προσαρμόστε τις χρονολογίες ανάλογα.

Έτος αποφοίτησης	Αποφοιτήσαντες Διάρκεια Σπουδών (σε έτη)								Σύνολο
	K ¹	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	K+6	K+6 και πλέον	
2014*									
2013									
2012									
2011									
2010									
Σύνολο									

* Πρόκειται για το τελευταίο ολοκληρωμένο ακαδημαϊκό έτος (δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα). Το 2014 αντιστοιχεί στο ακαδημαϊκό έτος 2013-14. Προσαρμόστε την πρώτη στήλη ανάλογα

¹ Όπου K = Κανονική διάρκεια σπουδών (σε έτη) στο Τμήμα (π.χ. αν η κανονική διάρκεια σπουδών είναι 4 έτη, τότε K=4 έτη, K+1=5 έτη, K+2=6 έτη,..., K+6=10 έτη). Παράδειγμα για τους αποφοιτούντες στο 2014 (ακ. έτος 2013-2014) από ένα τετραετές πρόγραμμα σπουδών, στη στήλη K αναγράφεται ο αριθμός των αποφοιτησάντων με έτος εισαγωγής 2010-11, στη στήλη K+1 ο αριθμός των αποφοιτησάντων με έτος εισαγωγής 2009-10 κ.ο.κ.

Πίνακας 8-6. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων του Προγράμματος Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Χρονικό διάστημα επαγγελματικής ένταξης μετά την αποφοίτηση (σε μήνες)**					
		6	12	24	Συνέχιση σπουδών	Μη ενταχθέντες	Άγνωστο
2014*							
2013							
2012							
2011							
2010							
Σύνολο							

* Πρόκειται για το τελευταίο ολοκληρωμένο ακαδημαϊκό έτος (δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα). Το 2014 αντιστοιχεί στο ακαδημαϊκό έτος 2013-14. Προσαρμόστε την πρώτη στήλη ανάλογα

** Οι στήλες συμπληρώνονται με το πλήθος των αποφοίτων του Προγράμματος Σπουδών, των οποίων η επαγγελματική ένταξη πραγματοποιήθηκε εντός του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος μετά την αποφοίτησή τους.

Αν δεν υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία για τις τρεις τελευταίες στήλες, Χρησιμοποιήστε την τελευταία.

Πίνακας 8-7. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Σπουδών

		2014*	2013	2012	2011	2010	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που παρακολούθησαν μαθήματα σε ΠΣ άλλου Α.Ε.Ι. ή Τμήματος	Εσωτερικού						
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**					
		Άλλα					
Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων στο Πρόγραμμα Σπουδών	Εσωτερικού						
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**					
		Άλλα					
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο Πρόγραμμα Σπουδών	Εσωτερικού						
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**					
		Άλλα					
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Πρόγραμμα Σπουδών	Εσωτερικού						
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**					
		Άλλα					
Σύνολο							

* Πρόκειται για το τελευταίο ολοκληρωμένο ακαδημαϊκό έτος (δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα). Το 2014 αντιστοιχεί στο ακαδημαϊκό έτος 2013-14. Προσαρμόστε την πρώτη στήλη ανάλογα

** Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών.

Πίνακας 8-8. Επιστημονικές δημοσιεύσεις

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I
2014*									
2013									
2012									
2011									
2010									
<i>Σύνολο</i>									

* Πρόκειται για το τελευταίο ολοκληρωμένο ακαδημαϊκό έτος (δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα). Το 2014 αντιστοιχεί στο ακαδημαϊκό έτος 2013-14. Προσαρμόστε την πρώτη στήλη ανάλογα

Επεξηγήσεις:

- A: Βιβλία/μονογραφίες
- B: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές
- Γ: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές
- Δ: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές
- E: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές
- Z: Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους
- H: Άλλες εργασίες
- Θ: Ανακινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που εκδίδουν πρακτικά
- I: Ανακινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

Αναγνώριση του Επιστημονικού Έργου

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H
2014*							
2013							
2012							
2011							
2010							
<i>Σύνολο</i>							

Επεξηγήσεις:

- A: Ετεροαναφορές
- B: Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου
- Γ: Βιβλιοκρισίες
- Δ: Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων
- E: Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών
- Z: Προσκλήσεις για διαλέξεις
- H: Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

9. Βιογραφικά Μελών ΔΕΠ / ΕΠ και υπολοίπων διδασκόντων

Παρατίθενται βιογραφικά σημειώματα των μελών ΔΕΠ / Ε.Π. και υπολοίπων διδασκόντων του πίνακα 8-1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου της Ανώτατης Εκπαίδευσης

1. Το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΧΑΕ)

Το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ, έχει ως στόχους:

- την ενίσχυση της **διαφάνειας** της μάθησης και των τίτλων σπουδών Ανώτατης Εκπαίδευσης που απονέμονται στις χώρες που συμμετέχουν στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης,
- την αμοιβαία **κατανόηση** και **εμπιστοσύνη** σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο,
- τη διευκόλυνση της διεθνούς **αναγνώρισης** περιόδων και των τίτλων σπουδών κάθε χώρας, και
- τη διευκόλυνση της διεθνούς **κινητικότητας** των φοιτητών και αποφοίτων με σκοπό τη συνέχιση των σπουδών τους ή την εργασία.

Το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ λαμβάνει υπόψη του την ποικιλότητα των εθνικών συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης και διευκολύνει την αμοιβαία κατανόηση και σύγκρισή τους μεταξύ των διαφορετικών χωρών. Με την έννοια αυτή, το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου της Ανώτατης Εκπαίδευσης, όπως άλλωστε και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF), αποτελούν έναν οδηγό για τα αντίστοιχα εθνικά πλαίσια, δηλαδή ένα Μέτα-Πλαίσιο.

Το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ βασίζεται στην οργάνωση των σπουδών σε τρεις κύκλους και συνίσταται στην περιγραφή των προσόντων που απονέμονται σε κάθε κύκλο με βάση κοινές αρχές, κριτήρια και περιγραφικούς δείκτες. Οι αρχές, τα κριτήρια και οι περιγραφικοί δείκτες είναι κοινά στις χώρες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και αναπτύχθηκαν με τη συμμετοχή και τη συνεργασία εκπροσώπων των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και των ενδιαφερόμενων φορέων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι δείκτες αυτοί είναι διεθνώς γνωστοί ως Περιγραφικοί Δείκτες του Δουβλίνου (Dublin Descriptors).

Οι Περιγραφικοί Δείκτες του Δουβλίνου (Πίνακας Α.1) είναι, κατ' ανάγκη, αρκετά γενικοί ώστε να γίνεται σεβαστή η αυτονομία των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην οργάνωση της μάθησης και των προγραμμάτων σπουδών τους, και να μπορούν να συμπεριληφθούν οι υπαρκτές διαφορές

- μεταξύ των γνωστικών πεδίων, και
- της οργάνωσης των σπουδών μεταξύ των εθνικών συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης στις χώρες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Η αμοιβαία κατανόηση των προσόντων και η εμπιστοσύνη μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων (εθνικών αρχών, ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, φοιτητών, επαγγελματικών φορέων, εκπροσώπων αγοράς εργασίας κ.α.) αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχή εφαρμογή του Πλαισίου Προσόντων του ΕΧΑΕ και την οικοδόμηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

2. Το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ, που έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο της Διαδικασίας της Μπολόνια, είναι συμβατό με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων Διά Βίου Μάθησης (Πίνακας Α.2) που έχει αναπτυχθεί και υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση ύστερα από Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Απρίλιος 2008).

Η σημαντικότερη μεταξύ τους διαφορά είναι ότι το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων Διά Βίου Μάθησης περιλαμβάνει κοινές αρχές και κριτήρια για την περιγραφή των σπουδών, της μάθησης και των προσόντων σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, ενώ αυτό του ΕΧΑΕ περιορίζεται στα προσόντα που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των τριών κύκλων σπουδών της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η μεταξύ τους σύγκριση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ αντιστοιχεί στα επίπεδα 6, 7 και 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιπλέον, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων Διά Βίου Μάθησης δεν ρυθμίζουν ζητήματα που αφορούν στα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως είναι γνωστό, τα επαγγελματικά δικαιώματα των κατόχων τίτλων σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης ρυθμίζονται και κατοχυρώνονται με την Οδηγία 36/2005 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αφορά μόνο τα κράτη-μέλη της.

Πίνακας Α.1 Περιγραφή των κύκλων σπουδών του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

Κύκλοι Σπουδών	Μαθησιακά Αποτελέσματα	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
Προσόντα 1 ^{ου} Κύκλου Προπτυχιακές Σπουδές	<p>Προσόντα του πρώτου κύκλου σπουδών αναγνωρίζονται σε φοιτητές οι οποίοι:</p> <ul style="list-style-type: none"> Έχουν αποδεδειγμένη γνώση και κατανόηση θεμάτων σε κάποιο γνωστικό πεδίο, η οποία βασίζεται στη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευσή τους και, ενώ υποστηρίζεται από επιστημονικά εγχειρίδια προχωρημένου επιπέδου, περιλαμβάνει και απόψεις που προκύπτουν από σύγχρονες εξελίξεις στην αιχμή του γνωστικού τους πεδίου. Είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τη γνώση και την κατανόηση που απέκτησαν με τρόπο που δείχνει επαγγελματική προσέγγιση της εργασίας ή του επαγγέλματός τους και διαθέτουν ικανότητες που κατά κανόνα αποδεικνύονται με την ανάπτυξη και υποστήριξη επιχειρημάτων και την επίλυση προβλημάτων στο πλαίσιο του γνωστικού τους πεδίου. Έχουν την ικανότητα να συγκεντρώνουν και να ερμηνεύουν συναφή στοιχεία (κατά κανόνα εντός του γνωστικού τους πεδίου) για να διαμορφώνουν κρίσεις που περιλαμβάνουν προβληματισμό σε συναφή κοινωνικά, επιστημονικά ή ηθικά ζητήματα. Είναι σε θέση να κοινοποιούν πληροφορίες, ιδέες, προβλήματα και λύσεις τόσο σε ειδικευμένο όσο και σε μη-εξειδικευμένο κοινό. Έχουν αναπτύξει εκείνες τις δεξιότητες απόκτησης γνώσεων, που τους χρειάζονται για να συνεχίσουν σε περαιτέρω σπουδές με μεγάλο βαθμό αυτονομίας. 	Κατά κανόνα 240-300 Πιστωτικές Μονάδες

<p>Προσόντα 2^{ου} Κύκλου Μεταπτυχιακές Σπουδές</p>	<p>Προσόντα του δεύτερου κύκλου σπουδών αναγνωρίζονται σε φοιτητές οι οποίοι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έχουν αποδεδειγμένη γνώση και κατανόηση που βασίζεται και εκτείνεται και/ή ενισχύει όσα σχετίζονται με τον πρώτο κύκλο σπουδών, και, συγχρόνως, τους παρέχει τη βάση ή την ευκαιρία για πρωτοτυπία στην ανάπτυξη και/ή στην εφαρμογή ιδεών, συχνά στο πλαίσιο ερευνητικής δραστηριότητας. • Είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τη γνώση και κατανόησή τους, και τις ικανότητές τους για επίλυση προβλημάτων σε εφαρμογές και στην επίλυση προβλημάτων, σε ένα νέο ή άγνωστο περιβάλλον, εντός ευρύτερου (ή διεπιστημονικού) πλαισίου, συναφούς προς το γνωστικό τους πεδίο. • Έχουν την ικανότητα να συνδυάζουν γνώσεις και να χειρίζονται πολύπλοκα θέματα, καθώς επίσης να διατυπώνουν κρίσεις, έστω και με ελλιπή ή περιορισμένη πληροφόρηση, οι οποίες όμως περιλαμβάνουν προβληματισμό επί κοινωνικών και ηθικών ευθυνών, που συνδέονται με την εφαρμογή της γνώσης και των κρίσεων τους. • Είναι σε θέση να κοινοποιούν με σαφήνεια και καθαρότητα τα συμπεράσματά τους αλλά και τη γνώση και το σκεπτικό στο οποίο αυτά βασίζονται και λογικές παραδοχές στα οποία στηρίζονται, τόσο σε εξειδικευμένο όσο και σε μη εξειδικευμένο κοινό. • Διαθέτουν τις απαραίτητες μαθησιακές δεξιότητες που τους επιτρέπουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους με τρόπο σε μεγάλο βαθμό αυτοδύναμο ή και αυτόνομο. 	<p>Συνήθως 90-120 πιστωτικές μονάδες, με 60 κατ'ελάχιστον μονάδες στο επίπεδο του δεύτερου κύκλου.</p>
---	---	--

<p>Σπουδές 3^{ου} Κύκλου</p> <p>Σπουδές που οδηγούν σε Διδακτορικό</p>	<p>Προσόντα του τρίτου κύκλου σπουδών αναγνωρίζονται σε φοιτητές οι οποίοι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έχουν αποδεδειγμένα συστηματική κατανόηση ενός γνωστικού πεδίου και πλήρη επάρκεια των δεξιοτήτων και μεθόδων έρευνας που συνδέονται με το συγκεκριμένο πεδίο. • Έχουν αποδείξει την ικανότητα να συλλαμβάνουν, να σχεδιάζουν, να υλοποιούν και να προσαρμόζουν μία ουσιαστική ερευνητική διαδικασία με ακαδημαϊκή ακεραιότητα. • Έχουν πραγματοποιήσει κάποια συμβολή με πρωτότυπη έρευνα που διευρύνει τα όρια της γνώσης, αναπτύσσοντας κάποιο σημαντικό όγκο εργασίας, μέρος της οποίας αξίζει να δημοσιευθεί κατόπιν κρίσης σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο. • Έχουν ικανότητες για κριτική ανάλυση, αξιολόγηση και σύνθεση νέων και πολύπλοκων ιδεών. • Είναι σε θέση να συνδιαλέγονται με τους ομότεχούς τους, την ευρύτερη επιστημονική κοινότητα και με την κοινωνία γενικότερα σε θέματα των επιστημονικών τους πεδίων. • Μπορεί να αναμένεται ότι είναι σε θέση να συμβάλλουν, σε ακαδημαϊκό και επαγγελματικό περιβάλλον, στην προαγωγή της τεχνολογικής, κοινωνικής ή πολιτιστικής προόδου της κοινωνίας της γνώσης. 	<p>Δεν έχει προσδιοριστεί</p>
--	---	-----------------------------------

Πίνακας Α.2 Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

Γνώσεις	Δεξιότητες	Ικανότητες
Επίπεδο 6 (1^{ος} κύκλος σπουδών)		
Διαθέτει προχωρημένες γνώσεις σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής, οι οποίες συνεπάγονται κριτική κατανόηση θεωριών και αρχών.	Κατέχει προχωρημένες δεξιότητες και έχει τη δυνατότητα να αποδείξει την απαιτούμενη δεξιοτεχνία και καινοτομία για την επίλυση σύνθετων και απρόβλεπτων προβλημάτων σε εξειδικευμένο πεδίο εργασίας ή σπουδής	Μπορεί να διαχειρίζεται σύνθετες τεχνικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες ή σχέδια εργασίας, με ανάληψη ευθύνης για τη λήψη αποφάσεων σε απρόβλεπτα περιβάλλοντα εργασίας ή σπουδής. Αναλαμβάνει την ευθύνη για τη διαχείριση της επαγγελματικής ανάπτυξης ατόμων και ομάδων.
Επίπεδο 7 (2^{ος} κύκλος σπουδών)		
Διαθέτει πολύ εξειδικευμένες γνώσεις, μερικές από τις οποίες είναι γνώσεις αιχμής σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής και που αποτελούν τη βάση για πρωτότυπη σκέψη. Διαθέτει κριτική επίγνωση των ζητημάτων γνώσης σε ένα πεδίο και στη διασύνδεσή του με διαφορετικά πεδία.	Κατέχει εξειδικευμένες δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, οι οποίες απαιτούνται στην έρευνα ή/και στην καινοτομία προκειμένου να αναπτυχθούν νέες γνώσεις και διαδικασίες και να ενσωματωθούν γνώσεις από διαφορετικά πεδία.	Μπορεί να διαχειρίζεται και μετασχηματίζει περιβάλλοντα εργασίας ή σπουδής που είναι σύνθετα, απρόβλεπτα και απαιτούν νέες στρατηγικές προσεγγίσεις. Αναλαμβάνει την ευθύνη για τη συνεισφορά στις επαγγελματικές γνώσεις και πρακτικές ή/και για την αξιολόγηση της στρατηγικής απόδοσης ομάδων.
Επίπεδο 8 (3^{ος} κύκλος σπουδών)		
Διαθέτει γνώσεις στα πλέον προχωρημένα όρια ενός πεδίου εργασίας ή σπουδής και στη διασύνδεσή του με άλλα πεδία.	Κατέχει πλέον προχωρημένες και εξειδικευμένες δεξιότητες και τεχνικές, συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσης και της αξιολόγησης, που απαιτούνται για την επίλυση κρίσιμων προβλημάτων στην έρευνα ή/και την καινοτομία και για τη διεύρυνση και τον επαναπροσδιορισμό των υφιστάμενων γνώσεων ή της υφιστάμενης επαγγελματικής πρακτικής.	Επιδεικνύει ουσιαστικό κύρος, καινοτομία, αυτονομία, επιστημονική και επαγγελματική ακεραιότητα και σταθερή προσήλωση στη διαμόρφωση νέων ιδεών ή διαδικασιών στην πρωτοπορία πλαισίων εργασίας ή σπουδής, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Περιληπτικός Οδηγός Συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Σύμφωνα με την αριθμ. Φ5/89656/Β3/13-8-2007 (ΦΕΚ 1466/Β'/13-8-2007) Υπουργική Απόφαση «Μαθησιακά αποτελέσματα είναι το σύνολο των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων που οι φοιτητές ή σπουδαστές θα πρέπει να γνωρίζουν, να καταλαβαίνουν ή να είναι σε θέση να κάνουν μετά την επιτυχή ολοκλήρωση μιας συγκεκριμένης εκπαιδευτικής διαδικασίας, μακράς ή βραχείας. Τα μαθησιακά αποτελέσματα καθορίζονται εκάστοτε επακριβώς από τους οικείους διδάσκοντες ή υπεύθυνους για κάθε επιμέρους αυτοτελές εκπαιδευτικό συστατικό στοιχείο και δραστηριότητα του προγράμματος σπουδών και περιγράφονται αναλυτικά στον Ενημερωτικό Οδηγό Σπουδών κάθε Α.Ε.Ι. σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 2 και 3 της παρούσας απόφασης».

Τα μαθησιακά αποτελέσματα (Μ.Α.) είναι μετρήσιμα και δηλώνουν τι αναμένεται ότι είναι ο φοιτητής ικανός να κάνει, όταν ολοκληρώσει επιτυχώς ένα μάθημα ή μια ενότητα μαθήματος ή και ένα ολόκληρο πρόγραμμα σπουδών, κατά περίπτωση. Αυτή η μετρήσιμη ικανότητα του φοιτητή διαφοροποιεί τα Μ.Α. από τους σχετικά απροσδιόριστους σκοπούς και στόχους κάθε μαθήματος που χρησιμοποιούνταν προηγουμένως στην περιγραφή κάθε μαθήματος.

Κατά την εκπόνηση του προγράμματος σπουδών κάθε μάθημα έχει συνήθως 4-7 Μ.Α. Σύμφωνα με την ταξινόμηση του Bloom (1984) για τους εκπαιδευτικούς στόχους, τα Μ.Α. μπορεί να καταταγούν σε έξι κατηγορίες (*γνώση, κατανόηση, εφαρμογή, ανάλυση, σύνθεση και αξιολόγηση*).

Τα Μ.Α. βοηθούν τους διδάσκοντες να μεταδώσουν στους φοιτητές τους τι αναμένουν από αυτούς. Επίσης, καθίσταται σαφές ποιες γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες υπολογίζει ο φοιτητής να αποκτήσει με την ολοκλήρωση ενός εξαμηνιαίου μαθήματος ή μιας διάλεξης για μια θεματική ενότητα του μαθήματος. Συγχρόνως, βοηθά τους διδάσκοντες να σχεδιάσουν πιο αποτελεσματικά το εκπαιδευτικό τους υλικό, όπως τους βοηθά να επιλέξουν την κατάλληλη στρατηγική διδασκαλίας (διαλέξεις, φροντιστήρια, σεμινάρια, ατομικές και ομαδικές εργασίες, ασκήσεις πράξης, εργαστηριακές ασκήσεις, κοκ.). Τέλος βοηθά τους διδάσκοντες να συνεννοηθούν μεταξύ τους για το σχεδιασμό ορισμένων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων προκειμένου να επιτευχθούν τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα παρέχουν διαφάνεια στα συστήματα και στους τίτλους της ανώτατης εκπαίδευσης. Συσχετίζονται με το επίπεδο σπουδών, το σχεδιασμό του προγράμματος, τη διδασκαλία, τη μάθηση και τη διασφάλιση της ποιότητας.

Όταν τα μαθήματα ενός προγράμματος σπουδών εκφράζονται σε μαθησιακά αποτελέσματα είναι πολύ πιο εύκολο να γίνουν ακριβείς κρίσεις διότι υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια στη διαδικασία της αξιολόγησης των φοιτητών. Έτσι, τα μαθησιακά αποτελέσματα βελτιώνουν τη διαφάνεια των προσόντων και καθιστούν την κρίση κατά την ακαδημαϊκή αναγνώριση ευκολότερη και ακριβέστερη.

Ένα σημαντικό σημείο των μαθησιακών αποτελεσμάτων είναι ο σχεδιασμός των κατάλληλων μορφών αξιολόγησης των φοιτητών, προκειμένου να διαπιστωθεί από τους διδάσκοντες και το ίδρυμα ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί. Ειδικότερα, για κάθε μαθησιακό

αποτέλεσμα που σχεδιάζεται και δημοσιοποιείται είναι απαραίτητο να σχεδιάζονται και να δημοσιοποιούνται και τα κριτήρια αξιολόγησής του.

Κατά την ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών κάθε μάθημα έχει συνήθως 4-7 Μ.Α. Σύμφωνα με την ταξινόμηση του Bloom (1984) για τους εκπαιδευτικούς στόχους, τα Μ.Α. μπορεί να καταταγούν σε έξι κατηγορίες (γνώση, κατανόηση, εφαρμογή, ανάλυση, σύνθεση και αξιολόγηση).

Ταξινόμηση Μαθησιακών Αποτελεσμάτων κατά Bloom

Επίπεδο	Αποτέλεσμα	Ενδεικτικά ρήματα που χρησιμοποιούνται για τη συγγραφή Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
1.	γνώση: ανάκληση δεδομένων ή πληροφορίας	περιγράψω, συνδυάζω, προσδιορίζω, αναγνωρίζω, επιλέγω, δηλώνω, κλπ.
2.	κατανόηση: ερμηνεία προβλημάτων, δήλωση ενός προβλήματος με διαφορετικές λέξεις	διακρίνω, εξηγώ, εκτιμώ, γενικεύω, συμπεραίνω, κλπ.
3.	εφαρμογή: χρήση μιας έννοιας σε νέα πλαίσια	προσθέτω, υπολογίζω, αλλάζω, ταξινομώ, ανακαλύπτω, εξετάζω, παράγω, κλπ.
4.	ανάλυση: διάκριση σε συστατικά μέρη και κατανόηση της οργανωτικής τους δομής	συνδυάζω, σχεδιάζω, αναπτύσσω, διαφοροποιώ, υποδιαίρω, κλπ.
5.	σύνθεση: κατασκευή νέας δομής από διαφορετικά στοιχεία	δημιουργώ, συνθέτω, εξηγώ, οργανώνω, προτείνω, ανακατασκευάζω, αναδιοργανώνω, αναθεωρώ, κλπ.
6.	αξιολόγηση: διατύπωση αξιολογικών κρίσεων	συγκρίνω, συμπεραίνω, αξιολογώ, ορίζω, κρίνω, μετρώ, υποστηρίζω, κλπ.

Σημειώνεται ότι πολλοί διδάσκοντες έχουν ήδη συμπτύξει τα 6 παραπάνω επίπεδα σε 3 κατηγορίες:

1.- τη **γνώση**

2.- το συνδυασμό της κατανόησης και της εφαρμογής (**δεξιότητα**)

3.- την επίλυση προβλημάτων, μεταφέροντας την υπάρχουσα γνώση και τις αποκτηθείσες δεξιότητες σε νέες καταστάσεις (**ικανότητα**)

Η διαφοροποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες βοηθά στη σαφή δόμηση περιγραφικών δεικτών και στην ευκολότερη κατηγοριοποίηση των επιπέδων προσόντων.

Με τον όρο «**γνώσεις**» νοείται το αποτέλεσμα της αφομοίωσης πληροφοριών μέσω της μάθησης. Οι γνώσεις είναι το σώμα θετικών στοιχείων, αρχών, θεωριών και πρακτικών που σχετίζεται με ένα πεδίο σπουδής ή εργασίας. Οι γνώσεις χαρακτηρίζονται ως **θεωρητικές ή/ και αντικειμενικές**.

Με τον όρο «**δεξιότητες**» νοείται η ικανότητα εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την εκπλήρωση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων. Οι δεξιότητες περιγράφονται ως νοητικές (χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) και

πρακτικές (αφορούν τη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων)

Με τον όρο «ικανότητες» νοείται η αποδεδειγμένη επάρκεια στη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών ή/και μεθοδολογικών δυνατοτήτων σε περιστάσεις εργασίας ή σπουδών και στην επαγγελματική ή/ και προσωπική ανέλιξη. Η περιγραφή ως προς τις «ικανότητες» αφορά **την υπευθυνότητα και την αυτονομία**

Πηγές:

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων:

http://ec.europa.eu/eqf/compare_en.htm

Tuning Educational Structures in Europe:

<http://www.unideusto.org/tuningeu/>

Support Guide for drafting, implementing and evaluating learning outcomes

<http://www.aneca.es/eng/Press-service/News/2013/ANECA-launches-the-Support-Guide-for-drafting-implementing-and-evaluating-learning-outcomes>

Learning Outcomes in Quality Assurance and Accreditation Principles, recommendations and practice [http://ecahe.eu/w/images/b/ba/Publication-](http://ecahe.eu/w/images/b/ba/Publication-Learning_Outcomes_in_Quality_Assurance_and_Accreditation.pdf)

[Learning_Outcomes_in_Quality_Assurance_and_Accreditation.pdf](http://ecahe.eu/w/images/b/ba/Publication-Learning_Outcomes_in_Quality_Assurance_and_Accreditation.pdf)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Περιεχόμενο Ενημερωτικού Οδηγού Σπουδών

(Σύμφωνα με Υ.Α. Φ5/89656/Β3/2007)

Μέρος Πρώτο: Πληροφορίες σχετικά με το Ίδρυμα

.....

Μέρος Δεύτερο: Πληροφορίες σχετικά με τα προγράμματα σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση ακαδημαϊκού τίτλου

<p>A) Γενική περιγραφή</p> <p>Απονεμόμενος ακαδημαϊκός τίτλος</p> <p>Προϋποθέσεις εισαγωγής</p> <p>Εκπαιδευτικοί και επαγγελματικοί στόχοι</p> <p>Πρόσβαση σε περαιτέρω σπουδές</p> <p>Διάγραμμα μαθημάτων του προγράμματος σπουδών με πιστωτικές μονάδες (60 ανά έτος)</p> <p>Τελικές εξετάσεις</p> <p>Κανονισμοί εξετάσεων και αξιολόγησης/βαθμολόγησης</p> <p>Συντονιστής ECTS του Τμήματος</p> <p>B) Περιγραφή των επιμέρους ενοτήτων μαθημάτων</p> <p>Τίτλος του μαθήματος</p> <p>Κωδικός αριθμός του μαθήματος</p> <p>Τύπος του μαθήματος</p> <p>Επίπεδο του μαθήματος</p> <p>Έτος σπουδών</p> <p>Εξάμηνο/τρίμηνο</p> <p>Αριθμός απονεμόμενων πιστωτικών μονάδων (με βάση τον φόρτο εργασίας που απαιτείται να καταβάλει ο φοιτητής ή σπουδαστής για να επιτύχει τους αντικειμενικούς στόχους ή τα μαθησιακά αποτελέσματα)</p> <p>Όνομα του διδάσκοντος/των διδασκόντων</p> <p>Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος</p>	
--	--

<p><i>(επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)</i></p> <p><i>Προαπαιτήσεις</i></p> <p><i>Περιεχόμενο του μαθήματος (Syllabus)</i></p> <p><i>Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη</i></p> <p><i>Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι</i></p> <p><i>Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα διδασκαλίας</i></p>	
---	--

Μέρος Τρίτο: Γενικές πληροφορίες για τους φοιτητές/σπουδαστές

.....